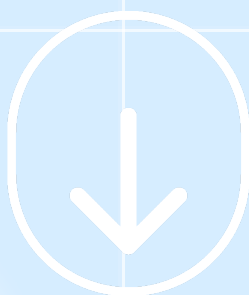

Фінансова грамотність для дітей

з чого почати батькам

Зміст

Що таке фінансова грамотність і навіщо вона дітям	3
Фінансова грамотність для малюків (4–6 років)	4
Фінансова грамотність: 1–2 клас	5
Фінансова грамотність: 3–4 клас	6
Фінансова грамотність для підлітків	7
Як формуються фінансові звички дітей	8
Уроки фінансової грамотності для дітей вдома	9

Що таке фінансова грамотність

навіщо вона дітям

Що таке фінансова грамотність і чому її важливо формувати з дитинства?

Фінансова грамотність для дітей — це вміння розуміти гроші, робити вибір і нести відповідальність за свої рішення.

Діти стикаються з грошима раніше, ніж ми думаємо: у магазині, в іграх, у школі, в інтернеті. Якщо не пояснювати ці речі вчасно, дитина вчитиметься випадково — через помилки або чужий приклад.

Навіщо дітям фінансова грамотність уже зараз?

Фінансова грамотність у школі та вдома допомагає дитині:

- розуміти, що ресурси обмежені;
- відрізняти «хочу» від «потрібно»;
- планувати витрати;
- приймати рішення й бачити їхні наслідки;
- формувати здорові фінансові звички.

Як виглядає фінансова грамотність у різному віці?

Вік дитини	Що важливо пояснити
4–6 років	Гроші не нескінченні, за покупки платять
1–2 клас	Ціна, здача, вибір між двома варіантами
3–4 клас	Планування, заощадження, фінансова мета
Підлітки	Бюджет, відповідальність, фінансові рішення

З чого насправді починається фінансова грамотність дитини?

Пояснення — говорити про гроші просто і спокійно.

Вибір — дозволяти дитині обирати.

Досвід — навіть якщо дитина помилилась.

Приклад батьків — найкращий урок.

Типові помилки батьків. Як краще робити?

Помилка	Краще так
Купувати все «щоб не плакала»	Обмежити вибір
Казати «у нас немає грошей»	Пояснювати пріоритети
Контролювати кожну витрату	Дати безпечну свободу
Карати або нагороджувати грошима	Пояснювати наслідки

Міні-практика для батьків

Запитайте дитину:

- «Як ти думаєш, на що краще витратити ці гроші?»
- «Що буде, якщо купити це зараз?»
- «А якщо почекати?»

Дайте дитині вибір, навіть якщо він неідеальний.

Фінансова грамотність для дітей — це не контроль, а довіра + практика.

Фінансова грамотність для малюків

4–6 років

Як познайомити дитину з грошима без тиску та моралей?

У віці 4–6 років фінансова грамотність для малюків — це формування правильного ставлення до грошей. Дитина вчиться через гру, спостереження та власний досвід.

У цьому віці важливо закласти основу фінансових звичок.

Що дитина 4–6 років має зрозуміти про гроші?

гроші — не безкінечні

за речі потрібно платити

не все можна купити одразу

іноді потрібно обирати

бажання можуть почекати

Прості правила фінансової грамотності для малюків

Правило 1.
Обираємо
одне, а не
все

Правило 2.
Перед
покупкою
думаємо

Правило 3.
Не все
«хочу»
купується
одразу

Правило 4.
Гроші
мають свою
цінність

Фінансова грамотність через гру

Грайте в «магазин», пропонуйте дитині обрати іграшку з обмеженою сумою або доручайте вибір 1–2 продуктів у супермаркеті. Так дитина вчиться обирати, рахувати, планувати та приймати рішення у реальних ситуаціях.

Фінансова грамотність для дітей

1–2 класу

Перші фінансові навички: рахунок, вибір, відповідальність

У 1–2 класі діти вже активно користуються грошима: купують у шкільному буфеті, отримують кишенькові гроші, бачать онлайн-покупки. Важливо їх навчити думати перед покупкою.

У цьому віці формується зв'язок: рішення → наслідок.

Що важливо пояснити дитині 1–2 класу?

що таке ціна ✓

що таке решта ✓

чому товари коштують по-різному ✓

що гроші витрачаються швидко ✓

що не все можна купити одразу ✓

Кишенькові гроші: як і навіщо давати?

Кишенькові гроші — це навчальний інструмент, а не нагорода.

Рекомендації для батьків:

- давати регулярно (1 раз на тиждень)
- фіксовану суму
- без контролю кожної витрати
- без «додач», якщо гроші закінчились раніше

Основи фінансової грамотності через практику

Ситуація	Що вчиться дитина
Покупка в магазині	Рахунок і вибір
Буфет у школі	Планування витрат
Вибір іграшки	Пріоритети
Витратив усе одразу	Наслідки рішення

Фінансова грамотність для дітей

3–4 класу

Від витрат — до планування та фінансових цілей

У 3–4 класі дитина вже починає замислюватися над наслідками своїх рішень. Саме в цьому віці фінансова грамотність переходить до планування, заощаджень і фінансових цілей.

Це ідеальний момент навчити дитину планувати.

Що має опанувати дитина у 3–4 класі?

різницю між «хочу» і «потрібно» ✓

просте планування витрат ✓

поняття заощаджень ✓

фінансову мету ✓

відповідальність за власний вибір ✓

Фінансові цілі: як навчити дитину відкладати?

- Мета: нова іграшка / книга / гаджет
- План: відкладати частину кишенькових грошей
- Результат: покупка без додаткових прохань

Важливо: мета має бути реальною та бажаною для дитини.

Цікаві завдання з фінансової грамотності

Розподіли
суму на
тиждень

Вибери
покупку
зараз або
пізніше

Запропонуй
спосіб
зеконормити

Поясни
свій вибір

Фінансова грамотність для підлітків

Самостійність, відповідальність і фінансові рішення

Підлітки вже активно користуються грошима: оплачують онлайн-покупки, користуються картками, планують великі бажання. Фінансова грамотність для підлітків — це формування усвідомленої самостійності.

Підліток вчиться фінансам тоді, коли йому довіряють.

Бюджет підлітка: з чого почати?

Стаття	Сума
Кишенькові гроші	
Обов'язкові витрати	
Розваги	
Заощадження	
Залишок	

Фінансові ризики підліткового віку

- ⚠ імпульсивні покупки
- ⚠ тиск однолітків («у всіх є»)
- ⚠ онлайн-покупки без плану
- ⚠ витрати «на емоціях»

Практичні завдання з фінансової грамотності

- ✓ скласти бюджет на тиждень або місяць
- ✓ відкласти частину грошей на мету
- ✓ проаналізувати одну невдачу покупки
- ✓ пояснити, що б зробив(ла) інакше

Роль батьків: як не зламати мотивацію?

- ❌ постійний контроль
- ❌ сарказм і знецінення
- ❌ порівняння з іншими

- ✓ довіра
- ✓ діалог
- ✓ спільний аналіз

Як формуються фінансові звички дітей

Фінансові звички — це не вроджена, а набута поведінка

Фінансові звички дітей формуються поступово — через щоденні ситуації, спостереження за дорослими та власний досвід. Діти копіюють поведінку батьків і роблять висновки з того, що бачать щодня.

Фінансова грамотність для дітей починається з прикладу.

Основні фактори формування фінансових звичок

- поведінка батьків щодо грошей
- спосіб ухвалення рішень у сім'ї
- реакція дорослих на фінансові помилки дитини
- регулярність кишенькових грошей
- рівень свободи та відповідальності

Поведінка батьків, яку копіюють діти

- як ви обговорюєте покупки
- чи плануєте витрати
- чи відкладаєте гроші
- як реагуєте на нестачу коштів
- чи спокійно говорите про гроші

Помилки, які заважають формуванню здорових фінансових звичок

- сварки через гроші при дітях
- імпульсивні покупки «для настрою»
- використання грошей як покарання або винагороди
- фрази «грошей завжди мало»
- повний контроль без довіри

Уроки фінансової грамотності для дітей вдома

Чому уроки вдома важливі?

Фінансова грамотність у школі — це лише основа. Справжнє навчання відбувається вдома, через реальні ситуації та щоденну практику. Діти швидше засвоюють знання, коли вони застосовуються на практиці.

Основні принципи уроків вдома

- навчання через питання та вибір
- доступність для віку дитини (4–16 років)
- повторення та системність
- дозволяти помилки, щоб дитина вчилася на досвіді

Ідеї для домашніх уроків

1. Спільне планування покупок

Дитина допомагає скласти список, оцінює бюджет, вибирає пріоритети.

2. Сімейний бюджет у спрощеній формі

Розподіл грошей на тиждень/місяць з поясненням витрат.

3. Ігри та симуляції

- «Магазин» з умовними грошима
- Вибір іграшки або книги на обмежену суму

4. Ведення власної «скарбнички»

Дитина відкладає гроші на мету та аналізує прогрес.

5. Обговорення фінансових рішень

Після покупки або витрати обговорюємо:

- Чому обрали саме це
- Що можна зробити інакше наступного разу

Батькам важливо не карати й не винагороджувати грошима, не контролювати кожну витрату, а задавати відкриті питання, хвалити за планування та аналіз і показувати власним прикладом, як розподіляти гроші.

Отримайте

Безкоштовний пробний урок

Отримати урок

На уроці викладач визначить рівень знань,
знайде прогалини та підкаже, що робити
для бажаних результатів

